

KAZIMIERAS MEŠKAUSKAS

Žymus mokslininkas ekonomistas, įnešęs nemažą indėlį ir į kitų akademinio mokslo krypčių raidą.

Gimė 1917 m. spalio 19 d. Utenos r. Leliūnų apylinkės Zarankišio vienkiemyje. Mirė 2011 m. vasario 28 d., Vilniuje, palaidotas Antakalnio kapinėse.

K. Meškauskas 1930 m. baigė Leliūnų pradžios mokyklą. 1936–1938 m. mokėsi Salų žemės ūkio mokykloje. 1942 m. Švietimo ministerijos komisijoje išlaikė vidurinės mokyklos egzaminus. 1948 m. baigė Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultetą. 1950 m. apgynė kandidato, 1962 m. – mokslų daktaro disertacijas, 1967 m. suteiktas profesoriaus vardas.

K. Meškauskas 1935–1938 m. buvo viešųjų darbų darbininkas, 1939–1940 m. dirbo kūriku Kaune. 1940–1941 buvo m. Marijampolės apskr. prokuroro padėjėjas. 1942–1943 m. – Vilniaus tuberkuliozės mokslinio tyrimo instituto buhalteris. 1944–1946 m. dėstė Aukštuosiuose kursuose prie Lietuvos Ministrų Tarybos. 1945–1947 m. – Valstybės kontrolės kontrolierius. 1958–1983 m. Lietuvos valstybinio plano komiteto narys, SSRS gamybinių jėgų išdėstymo narys, Pabaltijo respublikų ir Kaliningrado srities komisijos pirmininkas. 1959–1974 m. – LSSR Aukščiausios Tarybos Plano ir biudžeto komisijos pirmininkas. Dalyvavo 1952–1956 m. rengiant Nemuno kaskadų projektą.

Mokslų akademijos Ekonomikos institute pradėjo dirbti 1947 m. moksliniu bendradarbiu, 1952–1953 m. – vyresnysis mokslinis bendradarbis, 1953–1956 m. – Pramonės sektoriaus vadovas ir instituto direktoriaus pavaduotojas moksliniam darbui, 1956–1981 m. – instituto direktorius, 1981–1986 m. – Ekonominės minties sektoriaus vadovas.

K. Meškauskas 1962 m. išrinktas Mokslų akademijos tikroju nariu (akademiku). Beveik 25 metus dirbo Mokslų akademijos prezidiumo vyriausiuoju moksliniu sekretoriumi (1962–1986) ir įnešė nemažą indėlį ir į kitų akademinio mokslo krypčių raidą. Reikšminga ir svari K. Meškausko mokslinė veikla formuojant Lietuvos perspektyvinio gamybos potencialo teritorinio išdėstymo koncepciją sovietinės okupacijos sąlygomis. Buvo daugelio mokslinių tarybų pirmininkas ir narys, ilgametis respublikinės „Žinijos“ draugijos pirmininko pavaduotojas, knygų ir žurnalų redakcinių tarybų narys. Daug nuveikė rengdamas aukščiausios kvalifikacijos mokslininkus ekonomistus – jam vadovaujant apginta per 50 mokslų daktaro, daugiau nei 10 habilituoto daktaro disertacijų.

Mokslinių darbų pagrindinės sritys: Lietuvos pramonės raida, ūkio plėtros kompleksinis prognozavimas, gamybinių jėgų išdėstymas, pramonės ekonomika. Akademikas yra parašęs kelias stambias monografijas: „Tarybų Lietuvos industrializavimas“ (1960), „Lietuva“ (1966, anglų k.), „Lietuvos ūkis“ 1 dalis 1900–1940 m. (1992), 2 dalis 1940–1990 (1994), su bendraautoriais – „Lietuvos pramonė ikisocialistiniu laikotarpiu“ (1976), „Lietuvos pramonė socialistiniu laikotarpiu“ (1980), publikavęs per tris šimtus mokslinių straipsnių. Kai kurie veikalai išversti į rusų, lenkų, anglų, vokiečių kalbas. Skaitė pranešimus tarptautiniuose kongresuose Stokholme, Kilyje ir Hamburge, paskaitas – Meksiko universitetuose.

K. Meškauskas ypač aktyviai prisidėjo prie to, kad Utena taptų nauju regioniniu centru su gamyklomis. Taip buvo išspręsta ir buvusių bedarbių problema.

Už nuopelnus mokslui ir visuomenei gavęs reikšmingų apdovanojimų – suteiktas nusipelnusio mokslo veikėjo vardas (1965), skirta valstybinė mokslo premija (1966). Utenos miesto Garbės pilietis (1967), Utenos rajono Garbės pilietis (1982). Apdovanotas SSRS, Vokietijos Demokratinės Respublikos, Bulgarijos, Čekoslovakijos ordinais ir medaliais.

Išleista „Kazimeras Meškauskas : literatūros rodyklė“ (1987, sud. Danguolė Stašienė ir Irena Santackienė).

Akademiko valia ir lėšomis 2002 m. įsteigta Mokslų akademijos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus akad. Kazimiero Meškausko premija, kuri skiriama geriausiems jauniems mokslininkams-ekonomistams.

Parengė
LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus
mokslinė sekretorė Aurika Bagdonavičienė

Naudoti šaltiniai:
Asmens byla. LMA archyvas.
LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus archyvinė medžiaga
Utenos krašto enciklopedija http://www.utena-on.lt/Utenos_enciklopedija/personos/mpersonos.htm

Virginijos Valuckienės nuotrauka